

Tillsyn över skrotverksamheter i Trelleborgs kommun år 2007

Miljöförvaltningens rapport nr 11/2007

Inledning

Miljönämnden utövar tillsyn vid miljöskyddsobjekten i Trelleborgs kommun. Som tillsynsmyndighet skall Miljönämnden kontrollera att miljöbalken och de föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken, följs, samt vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa att lagarna efterlevs. Tillsynen syftar till att främja Miljöbalkens mål om en hållbar utveckling.

Under år 2007 genomförde miljöförvaltningen i Trelleborgs kommun ett tillsynsprojekt avseende skrot, som innebar tillsynsbesök på två bilskrotar och två metallskrotfirmor. Målet med projektet är att minimera risken för utsläpp av miljöfarliga ämnen till luft, mark och vatten från de besökta anläggningarna.

Vid tillsynen kontrolleras att företagen följer miljöbalkens allmänna hänsynsregler, som bl. a. säger att "Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö."

Tillsynsmetodik

Tillsynsinspektionerna föregicks av ett telefonsamtal där tid för besök på anläggningen bokades.

Vid tillsynsbesöken användes Miljöförvaltningens inspektionschecklista för miljöskydd. Listan har tagits fram för att användas vid de flesta inspektioner och går systematiskt igenom de områden som regleras av lagstiftning. Den innehåller även avsnitt som har till syfte att få verksamhetsutövaren att själv börja fundera kring sin verksamhets eventuella miljöpåverkan. Eftersom det är en generell lista var inte alla rubriker aktuella för de aktuella företagen.

Inspektionsrapporter och beslut skickades till företagen efter besöken.

Regelöversikt

Miljöbalken är tillämplig på alla verksamheter oavsett storlek. Reglerna i Miljöbalken ska tillämpas så att enligt Miljöbalkens mål enligt 1 kap 1 § främjas. I miljöbalkens andra kapitel finns allmänna hänsynsregler för hur miljöhänsyn skall tas. Dessa regler är övergripande och gäller såväl företagare som privatpersoner.

Klassning

Enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) ska tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheter tilldelas en kod utifrån SNI (svensk näringsgrensindelning). De SNI-koder som är aktuella för de besökta verksamheterna är:

90.002-2: Anläggning för sortering av mellan 1000 och 10 000 ton avfall per år.

90.002-4: Anläggning för mellanlagring av avfall om den totala avfallsmängden är större än 10 ton men högst 10 000 ton vid något tillfälle.

90.005-2: Anläggning för mellanlagring av farligt avfall enligt avfallsförordningen (2001:1063), om mängden avfall inte vid något tillfälle i fråga om

- oljeavfall överstiger 5 ton
- blybatterier överstiger 10 ton
- elektriska eller elektroniska produkter som innehåller isolerolja överstiger 10 ton

- övrigt farligt avfall överstiger 1 ton.

90.008-1 C: Anläggning för återvinning av avfall genom sådan lagring, tömning, demontering eller annat yrkesmässigt omhändertagande av skrotbilar som omfattas av bilskrotningsförordningen (1975:348).

90.008-2: Anläggning för yrkesmässig förbehandling av avfall som utgörs av elektriska eller elektroniska produkter som inte innehåller isolerolja.

37-2 C: Anläggning för återvinning av högst 10 000 ton avfall per år genom fragmentering eller annan bearbetning, eller krossning av avfall som är lämpligt för byggnads- eller anläggningsändamål.

SNI-koden ligger till grund för verksamhetens tillsynsavgift.

Avfall

Avfall definieras i 15 kap 1 § Miljöbalken: ”Med avfall avses varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med.” Skrotverksamhet innebär hantering av avfall enligt 15 kap 3 § MB.

Avfallskategorierna återfinns i Bilaga 1 till avfallsförordningen (2001:1063). En förteckning över vilket avfall som tillhör respektive kategori återfinns i Bilaga 2 till förordningen. I bilaga 2 anges också vilket avfall som definieras som farligt avfall. För farligt avfall finns särskilda regler om blandning av olika avfallsslag. För yrkesmässig transport av avfall råder tillståndsplikt.

Egenkontroll

Förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll gäller för alla verksamhetsutövare med yrkesmässig verksamhet som skall anmälas eller kräver tillstånd enligt Miljöbalken.

Förordningen gäller inte frågor som rör arbetsmiljön.

Egenkontrollen ska omfatta de delar i verksamheten där brister kan leda till störningar för miljö eller hälsa. Enligt förordningen skall det finnas en fastställd och nedskrivet ansvarsfördelning för de olika delar av verksamheten som kan påverka miljö och hälsa. Det skall finnas rutiner för att kontrollera att utrustning för drift och kontroll hålls i gott skick, för att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön. Kontrollen skall finnas nedskrivet.

Verksamhetsutövaren skall kontinuerligt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt. Resultat av undersökningar och bedömningar skall skrivas ned.

Verksamhetsutövaren skall även förteckna de kemiska produkter som hanteras och som kan innebära risker från hälso- eller miljösynpunkt. Förteckningen skall innehålla följande uppgifter om produkterna:

1. Produktens namn,
2. Omfattning och användning av produkten,
3. Information om produktens hälso- och miljöskadlighet, samt
4. Produktens klassificering med avseende på hälso- eller miljöfarlighet.

Dokumentations-/anteckningsskyldighet

Den som bedriver verksamhet där avfall mellanlagras, återvinns eller bortskaffas ska enligt 15 kap 42 § MB föra anteckningar om hanterad mängd avfall, metoder för återvinning eller bortskaffande samt ursprung och destination för avfallet. Dessa anteckningar ska bevaras i minst 5 år. För bilskrotningsverksamhet gäller särskilda anvisningar gällande dokumentation i Bilskrotningsförordningens (2007:186) bilaga 2.

Bilskrotningsförordningen

En verksamhet som syftar till att återvinna, återanvända eller bortskaffa uttjänta bilar, omfattas av bilskrotningsförordningen (2007:186). Miljönämndens tillsyn enligt bilskrotningsförordningen omfattar 23-32 §§. Här finns krav på utformandet av den plats där bilar lagras respektive behandlas, vilka komponenter och ämnen som ska demonteras, tömmas eller neutraliseras och hur dessa ska samlas in, hanteras och lagras. Komponenter och ämnen som klassas som farligt avfall (listas i 26 § bilskrotningsförordningen) ska vara märkas och förvaras i ett låsbart utrymme under tak, på ett tätt underlag som är invallat och utan avlopp.

Förordningen ställer också krav på att ett område där bilskrotningsverksamhet bedrivs ska vara avgränsat så att det är möjligt att kontrollera tillträde till området, samt föreskriver att bilar inte får staplas på höjden inom den del av verksamhetsområdet som allmänheten har tillträde till. Det finns i förordningen även krav på oljeavskiljares funktion i fråga om avstängning, provtagning och tömningslarm, samt vad gäller beredskapen i fråga om spill av olja eller andra kemikalier.

Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd

För bilskrotningsverksamhet finns föreskrifter och allmänna råd från Naturvårdsverket. Dessa säger bl.a. att minst 30 % av markytan ska vara fri från Skrotbilar och annat material för att underlätta tillträde, samt att skrotbilar normalt ska behandlas inom 3 månader.

Skrotverksamheter i Trelleborgs kommun

Allmänt

Tillsynsbesök utfördes på två bilskrotor och två metallskrotfirmor i Trelleborgs kommun. Anläggningarna hade mellan två och sex anställda. Alla verksamheter utom Malmö metallteknik som är nystartade, besöktes senast för tillsyn år 2004.

Naturvårdsverkets råd och riktlinjer 1978:5 ”Riktvärden för externt industribuller” har status som allmänna råd och bör tillämpas. Samtliga skrotverksamheter är belägna i ett industriområde med begränsad risk för olägenhet för människors hälsa i form av buller. Det buller som förekommer på anläggningarna är snarare i form av plötsliga ljud än som ett kontinuerligt brus. Aktivitet på de olika anläggningarna sker mellan kl 07.00 och 17.00

Råvaror/Kemikalier

De kemikalier som används på anläggningarna är oljor till fordon. I bilskrotningsverksamheterna hanteras även de kemikalier som dräneras ur de behandlade bilarna. Endast ett av de besökta företagen hade uppdaterade säkerhetsdatablad för använda kemikalier. Övriga förelades om att ta fram alternativt uppdatera säkerhetsdatablad.

Maskiner/processer

De sorters maskiner som används i verksamheterna är hjullastare, grävmaskin med gripklo, gasbrännare, truckar, lastbil, bil, mobillkran, hydraulsax, komprimator, billyft.

Oljeavskiljare

Båda bilskrotningsverksamheterna och en metallskrotfirma har oljeavskiljare. Malmö metallteknik har istället Niva-filter avsedda för en eventuell olycka (inte för ett kontinuerligt tillflöde).

Cistern

Endast ett av de besökta företagen har en cistern på området. Denna är tömd.

Förvaring av kemikalier

Vissa brister fanns i förvaringen av kemikalier. Två företag förelades om att se till att samtliga kemikalier förvaras inom det invallade område som är avsett för kemikalieförvaring. De två andra förelades om att skapa en invallning för sin kemikalieförvaring. På ett av dessa företag behövs mer omfattande åtgärder för att få till ett låsbart utrymme under tak, på ett tätt underlag som är invallat och utan avlopp.

Köldmedia

Det finns inga köldmedieaggregat hos något av företagen.

Energianvändning

Två företag använder gas för uppvärmning, två direktverkande el samt i ett fall vedeldning vintertid.

PCB-inventering

Företagen informerades om den kommande PCB-inventeringen och vilka som eventuellt kan komma att beröras. Byggnaderna hos två av företagen kan eventuellt vara aktuella för inventering.

Vattenförbrukning

Kommunalt vatten fanns på samtliga besökta anläggningar.

Bekämpningsmedel

Inga bekämpningsmedel används på de besökta anläggningarna.

Transporter

Skrotverksamhet innebär en del tunga transporter, dels av bilar/annat skrot in till anläggningen, dels av fragmenterat skrot ut från anläggningen. Samtliga transporter hos de aktuella företagen sker mellan kl 07.00 och 17.00, företrädesvis vardagar.

Avfall

Visst avfall transporteras till SYSAV av företagen själva, dock inget farligt avfall.

Generell miljöpåverkan

Båda bilskrotningsföretagen angav en eventuell brand på anläggningen som den största miljörisken i verksamheten. Oljespill respektive om något skulle hända med ett inkommande eller eget fordon angavs av metallskrotfirmorna som de största riskerna.

Genom oljeavskiljare/Niva-filter minimeras risken för spridning av ett eventuellt läckage utanför verksamhetsområdet. Två av anläggningarna ligger på kommunens gamla soptipp vilket betyder en förhöjd risk för markförorening. Hantering av oljor och andra kemikalier innebär alltid en förhöjd risk för markförorening där markytan inte är hårdgjord. Så var vid inspektionstillfället fallet hos Malmö metallteknik som dock planerade att asfaltsbelägga området. Företaget förelades att asfaltera området senast till årsskiftet 2007. Till följd av förändringar i skrotbilslagstiftningen den 1 juni 2007 fanns vid besökstillfällena osedvanligt många bilar på

bilskrotningsföretagen. Obehandlade bilar stod därför uppställda på icke hårdgjorda ytor, vilket inte heller sker i normalfallet. Detta innebär en klart förhöjd risk för markförorening och inte är tillåtet enligt lagstiftningen. Företagen förelades om att samtliga skrotbilar ska lagras på tätbelagd yta före behandling.

Hos T-J bildemontering staplades bilar på höjden inom ett område som allmänheten har tillträde till. Företaget förelades om att avgränsa området så att allmänheten nekas tillträde.

Egenkontroll

Två av fyra företag har ett egenkontrollprogram och dokumenterad fördelning av ansvar. Hos T-J bildemontering kände man till förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll (SFS 1998:901), men endast delar fanns upprättade. Företaget förelades om att inkomma med ett egenkontrollprogram till Miljönämnden. Malmö metallteknik AB kände inte till förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll och förelades om att upprätta ett egenkontrollprogram enligt.

Försiktighetsmått

De försiktighetsmått som företagen förelades rör:

- Uppdatering/införskaffande av säkerhetsdatablad.
- Förvaring av kemikalier.
- Plats för lagring av obehandlade skrotbilar.
- Införskaffande av avstängningsanordning för dagvattenbrunnar.
- Upprättande av/inkommande med egenkontrollprogram.
- Inkommande med årsrapport.
- Hårdgörning av markyta.
- Inkommande med uppgifter angående tidigare utförda markundersökningar.

Uppföljningen

Miljönämnden kommer att följa upp respektive beslut.

MILJÖFÖRVALTNINGEN

Lisa Henningsson
Miljöinspektör